

ANTWOORDMODEL

De staat van de rechtsstaat

Deel 1: Situatie in China

Grote demonstraties tegen de regering

In het land zijn op dit moment grote demonstraties. Veel mensen gaan de straat op omdat ze het niet eens zijn met de beslissingen van jouw regering. Ze willen hun mening laten horen en proberen met spandoeken en uitspraken verandering te eisen. De demonstraties zijn drukbezocht, maar over het algemeen blijven ze vreedzaam.

Het is technisch mogelijk om camera's met real time gezichtsherkenning in te zetten. Hierbij kan de politie precies bijhouden wie meedoet aan de demonstratie. Die informatie zou later kunnen worden gebruikt om mensen op te roepen voor verhoor, in de gaten te houden of zelfs te straffen.

1. Reactie van de Chinese regering op de demonstratie.

De Chinese regering zou niet blij zijn met deze demonstratie, waar openlijk kritiek wordt geleverd op (beslissingen van) de regering. China heeft namelijk weinig vrijheid van expressie (0.05) en weinig vrijheid om over politiek in discussie te gaan (0.09).

Zou de Chinese regering real time gezichtsherkenning inzetten?

De Chinese regering zou waarschijnlijk wel real time gezichtsherkenning inzetten. Omdat je in China niet zomaar je mening mag uiten (0.05) zullen ze willen weten wie de demonstranten zijn. Er is geen sterke rechtsstaat (0.21) die de grondrechten van inwoners waarborgt.

2. Reactie van de Nederlandse regering op de demonstratie.

In Nederland is een sterke rechtsstaat (0.98) waarin grondrechten als het recht op betoging beschermd zijn. Ook mogen mensen vrij over alles praten, ook over politiek (0.89). De Nederlandse regering zou de demonstratie dus accepteren.

Zou de Nederlandse regering real time gezichtsherkenning inzetten?

De Nederlandse regering zou waarschijnlijk geen real time gezichtsherkenning inzetten. Mensen mogen over ieder onderwerp hun mening uiten (0.89). Zolang de demonstratie vredig verloopt, zal en geen reden zijn mensen op te sporen.

3. Welke grondrechten kunnen in deze situatie geschonden worden?

- Vrijheid van meningsuiting (artikel 7 van de grondwet)
- Vrijheid van betoging (artikel 9 van de grondwet)
- Recht op privacy (artikel 10 van de grondwet)

Deel 2: De Democratie Monitor

De Democratie Monitor heeft een top 5 gemaakt van de verbeteringen en verslechtingen in de Nederlandse democratie. Een aantal van de indicatoren is eenvoudiger geformuleerd.

Indicatoren voor de leerlingen:

- A. Intimidatie van journalisten
- B. Hoeveel macht extreme politieke partijen hebben
- C. Aantal mensen met verschillende opleidingen in de politiek
- D. Aantal demonstraties
- E. Bedreiging van politici
- F. Aantal klachten over de overheid
- G. Vertrouwen in de media
- H. Agressie tegen vrouwen in de politiek
- I. Aantal vrouwen in de politiek
- J. Vertrouwen in medeburgers

Top 5 verbeteringen (versie 2024):

- 1. Aantal vrouwen in de politiek
- 2. Aantal klachten over de overheid
- 3. Aantal mensen met een verschillende opleiding in de politiek
- 4. Vertrouwen in de media
- 5. Vertrouwen in medeburgers

Top 5 verslechtingen (versie 2024):

- 1. Bedreiging van politici
- 2. Aantal demonstraties
- 3. Agressie tegen vrouwen in de politiek
- 4. Hoeveel macht extreme politieke partijen hebben
- 5. Bedreiging van journalisten

ANTWOORDMODEL

De staat van de rechtsstaat

Deel 1: Situatie in Iran

Een band, een lied en streamingdata

In het land brengt een populaire band een nieuw nummer uit. In het lied hebben ze harde kritiek op de regering. Ze noemen dingen die de regering volgens hen fout doet. Sommige mensen vinden het lied goed, andere mensen vinden het beledigend. Het is mogelijk om gegevens (data) op te vragen van de streaming-apps: wie het lied heeft geluisterd, hoe vaak, en soms ook wat het adres en de leeftijd van diegene is. Met die informatie zouden mensen kunnen worden aangesproken, gecontroleerd of zelfs bestraft, omdat ze naar dat lied hebben geluisterd of het hebben gedeeld.

1. Reactie van de Iraanse regering op het lied.

In Iran mag je als artiest of maker van cultuur niet vrij maken en schrijven wat je wilt (0.24) en niet vrij over politiek praten en discussiëren (0.29). Ook is er sprake van censuur (0.12). De Iraanse regering zal het lied dus willen verbieden.

Zou de Iraanse regering de data van streaming-apps opvragen?

Naast dat de regering het lied zal verbieden, zal de regering mogelijk ook willen weten wie naar het lied hebben geluisterd. Omdat in het land geen sterke rechtsstaat is (0.21) en inwoners weinig vrijheden zoals privacy hebben, zal de regering er weinig problemen mee hebben de data op te vragen.

2. Reactie van de Nederlandse regering op het lied.

De Nederlandse regering zou niks tegen het nummer doen. In Nederland is namelijk sprake van vrijheid van expressie (0.84) en mag je ieder onderwerp bespreken (0.89), ook als dat kritiek is op de regering. Let wel: haat zaaien, discrimineren en aanzetten tot geweld mag niet.

Zou de Nederlandse regering de data van streaming-apps opvragen?

Omdat de Nederlandse regering geen actie zou ondernemen tegen het lied, zouden de data van de streaming-app ook niet nodig zijn. Dit zou ook niet mogelijk zijn in Nederland, want mensen hebben recht op privacy. Dat is een van de grondrechten in onze rechtsstaat (0.98). De regering mag zich dus niet zomaar bemoeien met wat mensen doen in de privésfeer, zoals muziek luisteren.

3. Welke grondrechten kunnen in deze situatie geschonden worden?

- Recht op privacy (artikel 10 van de grondwet)
- Vrijheid van meningsuiting (artikel 7 van de grondwet)

Deel 2: De Democratie Monitor

De Democratie Monitor heeft een top 5 gemaakt van de verbeteringen en verslechtingen in de Nederlandse democratie. Een aantal van de indicatoren is eenvoudiger geformuleerd.

Indicatoren voor de leerlingen:

- A. Intimidatie van journalisten
- B. Hoeveel macht extreme politieke partijen hebben
- C. Aantal mensen met verschillende opleidingen in de politiek
- D. Aantal demonstraties
- E. Bedreiging van politici
- F. Aantal klachten over de overheid
- G. Vertrouwen in de media
- H. Agressie tegen vrouwen in de politiek
- I. Aantal vrouwen in de politiek
- J. Vertrouwen in medeburgers

Top 5 verbeteringen (versie 2024):

1. Aantal vrouwen in de politiek
2. Aantal klachten over de overheid
3. Aantal mensen met een verschillende opleiding in de politiek
4. Vertrouwen in de media
5. Vertrouwen in medeburgers

Top 5 verslechtingen (versie 2024):

1. Bedreiging van politici
2. Aantal demonstraties
3. Agressie tegen vrouwen in de politiek
4. Hoeveel macht extreme politieke partijen hebben
5. Bedreiging van journalisten

ANTWOORDMODEL

De staat van de rechtsstaat

Deel 1: Situatie in Rusland

Een botsing tussen de regering en de rechter

De regering maakt zich zorgen over de veiligheid in het land. Ze willen kunnen meelezen in berichten die mensen sturen via apps zoals WhatsApp, Signal of Snapchat. Dit zou gelden voor bepaalde groepen burgers die volgens de regering een risico vormen. Maar er is een probleem. Een rechter bekijkt het plan van de regering en zegt: 'Dit is in strijd met de grondwet. De regering mag dit niet doen.'

1. Reactie van de Russische regering op de uitspraak van de rechter.

In Rusland is de rechtsstaat erg zwak (0.12). De regering zal de uitspraak van de rechter dus hoogstwaarschijnlijk naast zich neerleggen omdat bijvoorbeeld de scheiding der machten niet wordt nageleefd.

Wat zou de Russische regering doen met de rechter?

In Rusland is geen sprake van onafhankelijk rechtspraak en kunnen rechter niet eerlijk hun werk doen (0.04). De kans is dus groot dat de rechter wordt vervangen door een rechter die de plannen van de regering wel altijd goed vindt.

2. Reactie van de Nederlandse regering op de uitspraak van de rechter.

In Nederland is de rechtsstaat sterk (0.98). Volgens de scheiding der machten zal de regering dus waarschijnlijk luisteren naar de uitspraak van de rechter.

Let wel: in Nederland toetsen de rechters niet aan de grondwet, dus een precieze situatie zoals hierboven beschreven kan zich in Nederland niet voordoen.

Wat zou de Nederlandse regering doen met de rechter?

De rechters in Nederland kunnen onafhankelijk en eerlijk hun werk doen (0.82). De rechter zal dus gewoon zijn werk blijven kunnen doen.

3. Welke grondrechten kunnen in deze situatie geschonden worden?

- Briefgeheim (artikel 13 van de grondwet)
- Rechters worden voor het leven benoemd en zijn onafhankelijk (artikel 117 van de grondwet, geen grondrecht).
- Rechters dienen onafhankelijk en onpartijdig te zijn (artikel 6 van de Europese Verklaring van de Rechten van de Mens)

Deel 2: De Democratie Monitor

De Democratie Monitor heeft een top 5 gemaakt van de verbeteringen en verslechtingen in de Nederlandse democratie. Een aantal van de indicatoren is eenvoudiger geformuleerd.

Indicatoren voor de leerlingen:

- A. Intimidatie van journalisten
- B. Hoeveel macht extreme politieke partijen hebben
- C. Aantal mensen met verschillende opleidingen in de politiek
- D. Aantal demonstraties
- E. Bedreiging van politici
- F. Aantal klachten over de overheid
- G. Vertrouwen in de media
- H. Agressie tegen vrouwen in de politiek
- I. Aantal vrouwen in de politiek
- J. Vertrouwen in medeburgers

Top 5 verbeteringen (versie 2024):

- 1. Aantal vrouwen in de politiek
- 2. Aantal klachten over de overheid
- 3. Aantal mensen met een verschillende opleiding in de politiek
- 4. Vertrouwen in de media
- 5. Vertrouwen in medeburgers

Top 5 verslechtingen (versie 2024):

- 1. Bedreiging van politici
- 2. Aantal demonstraties
- 3. Agressie tegen vrouwen in de politiek
- 4. Hoeveel macht extreme politieke partijen hebben
- 5. Bedreiging van journalisten

ANTWOORDMODEL

De staat van de rechtsstaat

Techbitch

Deel 1: Situatie in Uganda

Positieve berichten over de vijand

Het land is op dit moment in oorlog met een ander land. De spanning is hoog en er heerst veel angst en boosheid. De regering wil daarom dat niemand nog iets positiefs zegt of schrijft over het vijandige land. De overheid vindt dat positieve berichten over de vijand schadelijk kunnen zijn voor de veiligheid en een verkeerd beeld geven aan de bevolking. Een influencer die in jullie land woont, heeft twee jaar geleden (dus nog vóór de oorlog) een video op TikTok geplaatst. In die video vertelt ze hoe leuk haar vakantie was in dat land. Ze laat mooie plekken zien, vertelt enthousiast over het eten en de mensen.

1. Reactie van de Ugandese regering op de TikTok-post.

Het is redelijk slecht gesteld met de vrijheid van meningsuiting (0.41) en vrijheid van expressie (0.47), dus de Ugandese regering zal niet alle berichten op sociale media accepteren. Dit blijkt ook uit de mate van censuur (0.49). Of ze deze betreffende post zouden tolereren, weten we niet. Misschien willen ze hem wel verwijderd hebben.

Zou de Ugandese regering de influencer straffen?

Uganda heeft redelijk weinig vrijheid van meningsuiting (0.41) en vrijheid van expressie (0.47), dus de Ugandese regering zou iemand kunnen vervolgen voor wat diegene zegt op sociale media. Omdat Uganda ook een zwakkere rechtsstaat heeft (0.37) kan het daarbij dat het legaliteitsbeginsel niet wordt nageleefd. Of een influencer in deze situatie vervolgd zou worden, weten we niet.

Een voorbeeld van wat er daadwerkelijk in Uganda is gebeurd, is dat op 6 april 2024 het Special Forces Command van Uganda acht muzikanten arresteerde die tijdens een openbaar evenement werden afgeluisterd en klaagden dat een toespraak van de president te lang duurde. Ze werden naar het centrale politiebureau van Kampala gebracht en beschuldigd van het 'beledigen' van de president en twee dagen later op borgtocht vrijgelaten.

2. Reactie van de Nederlandse regering op de TikTok-post.

In Nederland is het goed gesteld met de vrijheid van expressie (0.84) en de vrijheid van meningsuiting (0.89). De Nederlandse regering zou de post dus hooguit vervelend vinden, maar hier verder niks mee doen. Er is in Nederland dan ook weinig sprake van censuur van de media (0.73).

Zou de Nederlandse regering de influencer straffen?

In Nederland is er sprake van veel vrijheid van meningsuiting (0.89). De regering zou de influencer dus niet om de post straffen. Dit zou in Nederland ook niet kunnen, want er is sprake van een rechtsstaat waarin het legaliteitsbeginsel gewaarborgd wordt (0.98).

3. Welke grondrechten kunnen in deze situatie geschonden worden?

- Het legaliteitsbeginsel (artikel 16 van de grondwet)
- Vrijheid van meningsuiting/censuurverbod (artikel 7 van de grondwet)

Deel 2: De Democratie Monitor

De Democratie Monitor heeft een top 5 gemaakt van de verbeteringen en verslechtingen in de Nederlandse democratie. Een aantal van de indicatoren is eenvoudiger geformuleerd.

Indicatoren voor de leerlingen:

- A. Intimidatie van journalisten
- B. Hoeveel macht extreme politieke partijen hebben
- C. Aantal mensen met verschillende opleidingen in de politiek
- D. Aantal demonstraties
- E. Bedreiging van politici
- F. Aantal klachten over de overheid
- G. Vertrouwen in de media
- H. Agressie tegen vrouwen in de politiek
- I. Aantal vrouwen in de politiek
- J. Vertrouwen in medeburgers

Top 5 verbeteringen (versie 2024):

1. Aantal vrouwen in de politiek
2. Aantal klachten over de overheid
3. Aantal mensen met een verschillende opleiding in de politiek
4. Vertrouwen in de media
5. Vertrouwen in medeburgers

Top 5 verslechtingen (versie 2024):

1. Bedreiging van politici
2. Aantal demonstraties
3. Agressie tegen vrouwen in de politiek
4. Hoeveel macht extreme politieke partijen hebben
5. Bedreiging van journalisten